

ærede Forespørger, og til nu været den administrative Regel, at de forskjellige bestaaende administrative Organer i Kirken ere blevne hørte indenfor visse Grændser. Det er en Fornæelse af denne Regel, en Forbedring af den og intet Andet, som her foreligger, og om dette kan man efter min fulde Overbevisning ikke udtale det, som Dagsordenen gaar ud paa at udtale, nemlig at det er uforeneligt med Grundloven. Jeg skal derfor fraraade denne Dagsordens Vedtagelse.

N. J. Larsen: Det var en meget høitidelig Domfældelse, som det ærede Medlem fra Middeleftart (Monrad) udtalte over os to Forespørgere, naar han lod Grundloven legemliggjort træde ind her i Salen og sætte os i Stammebogen (Monrad: Det sagde jeg ikke!). Jeg opfattede det saaledes, men ialtsald blev Ministeren taget paa Skjødet. Denne Afbrydelse af det ærede Medlem bestræker noget min første Opfattelse, at det var en ironisk Udtalelse, idet det er vel bekjendt, at strenge Røtter ikke altid tage de smaa Personer op paa Skjødet for at klappe dem. Jeg kan være enig i, at det kan være praktisk, at man ogsaa i det politiske Liv har et Tugtens Ris for at drive Folk til at gaa ind paa Noget, som kan være rimeligt og godt, men jeg tror dog, at det er at vende Riset i den forkerte Retning, naar det ærede Medlem opfattede dette Kirkeraad som et Mittel til at fremme Oplyselsen af § 75; thi fra hvilken Side er væsentligt Modstanden mod denne Oplyselse kommet? Det er jo vel fra de Geistliges Side; og saa giver man denne Indstilling, som vi jo have set, at de takke for. Det synes mig derfor ikke at være at bruge Tugtens Ris paa rette Maade. — Jeg maa tilstaa, at det har været mig overraskende i disse to Dage at høre det ærede Medlem for Njebenhavns 5te Valgkreds (Boos). Jeg har hørt saa mange Sætninger, som jeg vilde anse for en Umulighed at høre fra det ærede Medlem, Sætninger, hvis juridiske Bestaafenhed jeg synes egentlig overgaar Alt, hvad man hidtil har været vant til at anse for rigtigt og forstandigt. Nu, blot dette, at det skulde kunne kaldes en Indskrænkning at have en god Medhjælp, det er der ganske vist Ingen, der paastaar; hvis det var det Hele, at den høitærede Minister havde skaffet sig en god Medhjælper, en god Raadgiver, ja, saa var der Ingen, der vilde tale om Indskrænkning eller Afhængighed, men det ærede Medlem kjender ligejaa godt som jeg, at der er Forskjel paa dette at have en god Medhjælp

og det at binde sig til at høre en saadan Medhjælp; det er to forskjellige Ting. Jeg veed ikke rettere, end at det er almindelig juridisk Antagelse, at Et er, at en Enke kan tage sig en Lovbærge, et Andet, at hun binder sig, altsaa er forpligtet til at høre denne Mand. Det kan være en forstandig og brav Mand, men det, at hun er bunden til at høre ham, medfører en Indskrænkning, en Afhængighed i hele hendes rettlige Stilling. Det er ikke Tilfældet, at her kun er Tale om at forny en gammel Regel, det er der jo slet ikke, nei, her er Tale om at skabe noget helt Nyt. Hvad er den gamle Regel? Den er, at Ministeren, om han vil, kan spørge Bisperne. Det er den gamle Regel fra Danske Lovs Tid, der staar ialtsald udtalt, at Bisperne eller Superintendenterne have en Pligt til at svare, naar Kongens Regering spørger dem. Nu kommer her det Nye, hvor man forandrer Pligten, hvor man tillige gjør Pligten til en Ret for dem, saa at de kunne forlange at blive hørte, men det er noget helt Andet, og hvis det ærede Medlem mener, at han kan faae os til at tro, at det er saa ganske Lidet, maatte vi jo være helt uvidende om, at man netop fra den ledende Geistlighedens Side har lagt en uhyre stor Vægt paa at faae denne Forandring, netop denne Garanti, imod Kirkeministeren; det er jo ligesvem blevet kaldt en Garanti imod Kirkeministeren. Dette, at han skal spørge dem, dette, at han skal høre deres Mening, at de skulle være samlet, gjør jo deres Stilling endnu stærkere. Den bestaaende Tilstand var jo tidligere den, at Ministeren ikke alene ikke behøvede at spørge dem, men at selv et Mellemværende mellem en Biskop og Ministeren var fuldstændig konfidentielt, fuldstændig unddraget Offentligheden. Jeg tror ikke, at den ene Biskop kunde forlange at høre, hvad den anden havde svaret Ministeren. Det forelaa ialtsald, jeg tror i Slutningen af 1862, da Professor Clausen agtede at udgive nogle Bispeudtalelser, men der blev svaret ham fra Kultusministeriets Side, at man ikke kunde gaa ind paa at tillade det, thi Forholdet mellem Biskoppen og Ministeren var saa konfidentielt, og det havde saa stor Betydning, at det vedblev at være det, at man ikke vilde bryde dette Forhold og offentliggjøre, hvad Biskopperne havde yttret. Det er den bestaaende Tilstand, og hvad man nu gaar til, er noget ganske Nyt. Med Hensyn til de administrative Baand paa Kultusministeren, hørte vi jo nu, at der bestod et Baand, Konfistorium havde et saadant Baand paa ham, men vi fik tillige at høre, at det var et gammelt Baand fra Gnevoldstiden. Men at et saadant Baand hviler paa Mini-